

De krombekfokkerscontactdag 2010

Op uitnodiging van vier studenten en hun begeleiders Jorick ten Brinke en Jan Harteman van de PTC+ zijn op 12 juni voor het tweede achtereenvolgende jaar krombekeendenfokkers op de praktijkschool in Barneveld bij elkaar geweest.

Op de agenda stonden de uitwisseling van ervaringen, de bespreking van een aantal dieren, voornamelijk woerden – de eenden zaten veelal op het nest –, de bespreking van de actuele situatie en zorgen om de geringe aantallen fokkers en dieren, en een toelichting op het SZH-projectvoorstel voor een online registratie.

Roelof Jan Breman, keurmeester en fokker van krombekeenden, besprak tijdens de krombekfokkerscontactdag een viertal krombekeenden en een witborsteend. Deze laatste kent in tegenstelling tot de krombekeend een rechte snavel maar is, aldus de standaard, qua type, bouw en aftekening gelijk. Inleidend werden de rasspecifieke kenmerken als de naar onderen gebogen snavel en (witborst)donkerwildkleuraftekening van dit eeuwenoude ras besproken. Breman vroeg hierbij aandacht voor de vleugelspiegel die bij de donkerwildkleur in tegenstelling tot een wildkleurige eend effen mat van kleur is. De mate van kromming

Jan Vogel met een veelbelovend wit kuiken

Edgar de Poel

laat nog variatie zien, waarbij lange snavels soms licht draaien over de lengteas. De fraai gekromde snavels, zoals deze vaak bij de witte kleurslag werden gezien, is met de terugval van enkele fokkers grotendeels verdwenen. In de praktijk laat de wat forsere krombekeend een wat meer opgerichte houding zien en is de witborsteend iets fijner van bouw.

De aanwezige dieren waren van voldoende fokkwaliteit, aldus Breman, maar aandacht moet blijven uitgaan naar de kromming van de snavel. Kenmerken als het niet volledig doorruien bij oudere woerden en het ontbreken van de geslachtslokken lijken bij het

Koppel witborsteenden

Edgar de Poel

ras te horen en komen voort uit de geringe vitaliteit binnen het ras. Daarom wordt de huidige vruchtbaarheid en vitaliteit als blijvend aandachtspunt benadrukt.

De aanwezige fokkers van krombekeenden onderkennen de late en matige bevruchting, de kleine luchtkamers en het moeilijk uit het ei komen van de kuikens, die vaak alleen onder de lamp een goede kans van overleven hebben. Zo kwam ook ter sprake dat steekvleugels erfelijk zouden zijn, maar dit werd door Breman, als ook door enkele fokkers ontkracht. Dit verschijnsel heeft louter te maken met het aanbod van te eiwitrijk voer gedurende de groei van de slagpennen. De eerste weken vraagt een eendenkuiken veel eiwit, maar dit moet bij de groei van de slagpennen gereduceerd worden. Verder biedt het tijdelijk tapen van de vleugels soelaas.

Uitkomst van inventarisatie

Mariano Zamorano presenteerde het resultaat van zijn analyse naar de krombekeend inclusief de uitkomst van zijn inventarisatie.

Ras van het jaar Ras van het jaar Ras van het jaar

tie. Onderwerpen daarbij waren: inmiddels uitgestorven kleurslagen, het lastig kunnen achterhalen en vinden van fokdieren bij derden en het verdwijnen van gekuifde krombekeenden in Duitsland door wetgeving. Dit werd gevolgd door een warm pleidooi voor de instandhouding van de krombekeend vanwege of ondanks de problemen waar dit ras momenteel mee kampt.

Uit de dier- en fokkerinventarisatie blijkt dat sprake is van een tweedeling tussen houders en fokkers. De houders, vaak kinderboerderijen, hebben een geringe deelname in de actieve fokkerij maar wel behoefte aan een regelmatige beschikbaarheid van nieuwe dieren. Daarnaast is er een kleine groep actieve fokkers die fokdieren op tentoonstellingen laat beoordelen. Enkele fokkers hanteren een fokadministratie, maar een algemene registratie ontbreekt. Goed bericht was dat er meer krombekeenden zijn dan verondersteld. In Nederland zijn tot nu toe 160 dieren geteld en in België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk 130 dieren bij voornamelijk vier grote fokkers. De verdeling over de kleurslagen in Nederland is 40 procent donkerwildkleur, 25 procent witborst, 30 procent wit en 5 procent blauwdonkerwildkleur. Het aantal gekuifde dieren is hierbij nog niet bekend.

Verder is alle fokkers gevraagd om aan te geven van welke fokkers zij hun dieren betrokken hebben, maar dit beeld kon nog niet gepresenteerd worden.

Online registratiesysteem

Ten slotte presenteerde Edgar de Poel de projectaanvraag voor een online registratiesysteem dat de Gedomesticceerde Watervogelvereniging bij het projectbureau van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen eerder

Overjarige donkerwildkleurige woerd

Witborstwoerd

dit jaar heeft neergelegd. Aanleiding voor de aanvraag is het gemis aan inzicht bij de fokkers van krombekeenden, witborsteenden en de Twentse landgans in de aanwezige populatie en de onderlinge verwantschap. Maar deze vraag geldt voor vele fokkers en specialclubs van kleindieren.

Deze presentatie bestond uit twee onderdelen: de projectaanvraag met nadruk op de kenmerken waaraan het registratiesysteem moet voldoen, en de wijze waarop momenteel het online registratiesysteem bij de Nederlandse landgeit functioneert.

In vergelijking tot de landgeit is het bijvoorbeeld van belang dat het programma met foktomen kan werken. Hoewel het principe van een rasoverkoepelend stamboek al gangbaar is bij paarden, runderen, schapen en geiten, bestaat dit binnen de kleindierenfokkerij nauwelijks. Al snel ontstond een discussie over welke dieren wel of niet aan de registratie deel mogen nemen. Zo werd geopperd om alleen goedgekeurde dieren op te nemen. Anderen benadrukten de waarde van het inzicht in de totale populatie en de onderlinge verwantschap, waarbij een eventueel keuringspredicaat meerwaarde heeft voor fokkers bij de selectie van fokdieren. Het idee dat binnen het pro-

gramma proefparingen kunnen worden uitgevoerd, sprak velen aan. Evenals de mogelijkheid om naar beschikbaarheid van fokdieren te speuren. Dit maakt het zoeken naar dieren een stuk eenvoudiger.

Mate van inteelt

Het zichtbaar maken van de berekende inteelt per dier zorgde voor verwarring. Enkele fokkers gaven aan lijnenteelt, of zoals dit werd genoemd positieve inteelt, toe te passen voor het verbeteren van raskenmerken. Met de mate van inteelt wordt aangegeven de waarschijnlijkheid dat een eigenschap – gewenst of ongewenst – zich manifesteert. In het licht van de huidige problemen die een ingeteelde populatie kenmerken als dieren met een geringe vitaliteit, dwerggroei, verkorte ledematen en vruchtbaarheidsproblemen, is het voor fokkers minstens even belangrijk om te weten wat de verwantschap is met aan te schaffen dieren.

Tot slot werd ook nog benoemd dat zowel de kromme snavel als de donkerwildkleuraftekening recessief vererven en dat met het inkruisen van onverwant bloed binnen enkele generaties deze kenmerken weer fokzuiver verankerd zijn. ●